

PAUL SCHNABEL

Paul Schnabel is voorzitter van de commissie die het Onderwijs in 2032 vorm wil geven. Hij was directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau, tegenwoordig is hij hoogleraar Sociaal en Cultureel Beleid aan de Universiteit Utrecht. Daarnaast is hij lid van de Eerste Kamerfractie van D66.

Ben Vriesema is hoofdredacteur van Kleio.

Links: Het Academiegebouw in Utrecht. Rechts: Portret van Constantijn Huygens en zijn secretaris door Thomas de Keyser, 1627. National Gallery, Londen.

WELK NUT HEEFT GESCHIEDENIS VOLGENS U?

Geschiedenis is te beschouwen als een vergelijking in de tijd: hoe was het vroeger en waarom is het nu zoals het is? Vergelijking helpt om verandering te begrijpen en het vanzelfsprekende te relativiseren. Geschiedenis is ook weten waar je vandaan komt, wat je 'stam' is. Ten slotte heeft geschiedenis niet alleen nut, maar kan het als verhaal ook leuk, spannend, huiveringwekkend en ontroerend zijn.

KUNT U ZICH NOG VEEL HERINNEREN VAN DE LESSEN GESCHIEDENIS OP SCHOOL?

Ik las, voordat ik naar de middelbare school ging, zelf al veel over de klassieke oudheid en de vaderlandse geschiedenis. Op het Onze Lieve Vrouweyceum in Breda had ik jarenlang dezelfde, heel goede geschiedenisleraar, die begin jaren zestig al voor een thematische aanpak koos (antisemitisme, kolonisatie, staatsvorming). En ik was lid van de NJBG en voorzitter van de lokale afdeling.¹

WAT IS VOLGENS U HET BELANGRIJKSTE IN HET GESCHIEDENISONDERWIJS?

Verbreding van de aandacht van de meer persoonlijke historiciteit naar het bredere maatschappelijke verhaal, waarin de tijdslijnen verbonden worden met maatschappelijke ontwikkelingen en verschijnselen.

WELKE HISTORISCHE PERIODE SPREEKT U HET MEESTE AAN?

Ik heb altijd veel fascinatie gehad voor de kunst en architectuur van de Gouden Eeuw. Daarnaast ben ik sterk geïnteresseerd in de geschiedenis van Nederland van 1780 tot begin twintigste eeuw. Als socioloog heb ik me verder vooral beziggehouden met de geschiedenis van de verzorgingsstaat.

KENT U EEN HISTORISCHE PERSOON DIE (OP ONDERDELEN) OP U LIJKT OF WAAR U UZELF MEE ZOU DURVEN VERGELIJKEN?

Ja, Constantijn Huygens is voor mij een jaloersmakend voorbeeld. Die kon werkelijk alles en dat ook nog heel goed. En hij had ook alles: veel geld, een gelukkig huwelijk, een stel knappe tot geniale kinderen, mooie zelfontworpen huizen en tuinen en ook nog een heel lang leven. Hij kon schrijven, dichten, componeren en musiceren. Hij was topambtenaar, topdiplomaat en tophoveling. Hij sprak vele talen, had verstand van kunst en architectuur – en ook smaak en humor. Een fantastische man. Ik denk altijd even aan hem als ik over het Plein naar de Eerste Kamer loop. Zijn huis staat er niet meer, maar ook hij liep daar en zal vele malen in de zaal geweest zijn waar wij nu vergaderen.

WAT IS VOOR U EEN BELANGRIJKE LIEU DE MÉMOIRE?

Het Academiegebouw in Utrecht. In 1962 woonde ik als klassenvertegenwoordiger daar voor het eerst een promotie bij en als veertienjarige dacht ik toen: dat wil ik ook. Twintig jaar later was het zover. Nog weer een paar jaar later zat ik zelf als hoogleraar in de Senaatszaal promoties voor, maar ik zat tegelijkertijd ook weer achterin met de gretige ogen van dat jongetje uit Breda.

'Constantijn Huygens is voor mij een jaloersmakend voorbeeld. Die kon werkelijk alles en dat ook nog heel goed'

WELKE HISTORISCHE STUDIE OF WELKE HISTORISCHE ROMAN MAAKTE DE MEESTE INDRUK OP U?

Ik volg met veel plezier en grote bewondering Frits van Oostrom, Piet de Rooy en Auke van der Woud. Ik word erg blij van historische biografieën over uiteenlopende figuren als de Nederlandse koningen, mevrouw Kröller-Müller, Colijn, Troelstra, Den Uyl, Fortuyn, et cetera

WAT IS DE MEEST RECENTE 'HISTORISCHE SENSATIE' DIE U HEBT GEHAD?

Ik heb een paar jaar geleden een schilderij van Adriaen van der Werff (1659-1722) gekocht, met daarop een voorstelling van Sint-Sebastiaan. Van der Werff schrijft in 1700 in zijn eigen aantekeningenboekje dat het schilderij klaar is en naar de keurvorst van de Palts in Düsseldorf gaat. Het was het afscheidsgeschenk voor de hofcomponist Sebastiano Moratelli. Van hem heb ik nu ook een cd met een van zijn opera's en een reproductie van een portretgravure. Dichterbij kun je bijna niet komen.

STEL, U WORDT GEVRAAGD ALS MINISTER VAN ONDERWIJS IN EEN VOLGEND KABINET. WAT ZOU U DIRECT VERANDEREN IN HET HUIDIGE ONDERWIJS?

Uiteraard zou ik met instemming van de Tweede en Eerste Kamer meteen aan de slag gaan om het advies van het Platform Onderwijs2032 in praktijk te brengen.

WAARIN VERSCHILT HET LESGEVEN VAN DE DOCENT GESCHIEDENIS VAN NU MET DIE VAN 2032?

De moderne media zullen dan niet meer modern zijn, maar nog veel geavanceerder dan nu, met eindeloze mogelijkheden om de geschiedenis in (bewegend) beeld en geluid tot leven te brengen. Ik zou er erg voor zijn wanneer naast een basischronologische benadering vooral veel aandacht gegeven wordt aan thema's die op een brede en integrale manier de actualiteit met het verleden verbinden. Zoals mijn eigen geschiedenisleraar vijftig jaar geleden al deed, maar dan vrijwel zonder plaatjes.

1 Nederlandse Jeugdbond voor Geschiedenis.

WELKE HISTORISCHE FILM HEEFT DE MEESTE INDRUK OP U GEMAAKT?

Als jongetje was ik diep onder de indruk van De tien geboden en van Ben Hur, later vond ik Novecento heel mooi en ook Barry Lyndon. Ik zie weinig films, maar ben wel onder de indruk van hoe men in het Verenigd Koninkrijk docudrama's van het niveau van Downton Abbey weet te ontwikkelen. ■

Highclere Castle in Groot-Brittannië, waar Downton Abbey wordt gefilmd.

